

Joguines per a adults

Artistes i dissenyadors gràfics troben en els «toyz» una nova forma de comercialitzar la creació i incentivar el col·leccionisme

NÚRIA ALEMANY/JAUME VIDAL / Barcelona

● Un *toyz* és un ninot de vinil que recorda una joguina d'infant, però que té expressions transgressores i decoracions amb línies modernes. De fet, un *toyz*

és un disseny en ell mateix. Però cal no confondre'l amb una peça de fireta, perquè són autèntics objectes de col·leccionista, que es cotitzen a un preu elevat que depèn del tiratge i l'autor. Els *toyz*

van néixer al Japó a principis dels anys 90, però des de fa un temps els podem trobar en diverses botigues de Catalunya, on també han aparegut artistes i dissenyadors que s'han interessat per aques-

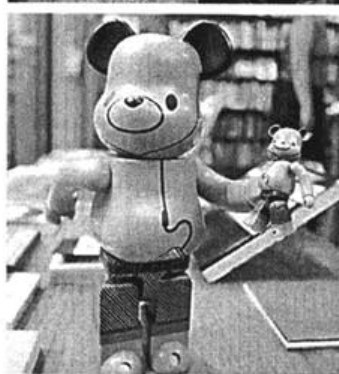
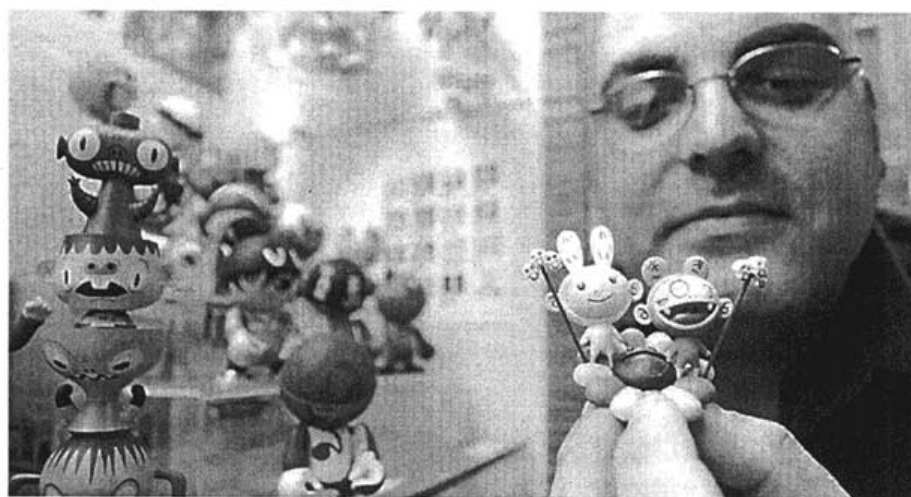
ta nova diversificació de la producció artística seriada que recull tota l'herència de la cultura pop: colors llampants, producció industrial amb tocs artesanals i referències als records infantils.

Al llarg dels anys 90, es va poder detectar en moltes instal·lacions artístiques de joves creadors la persistent utilització, com a material de creació, de joguines infantils com ara els *cliks*, els *airgamboys*, els *madelman* o els *G.I Joe*, a més de les *barbies* i les *nancys*. Aquestes joguines començaven, a més, a cotitzar-se a preu de col·leccionista. La recuperació de l'imaginari infantil es va convertir en una cuirassa generacional per reivindicar un món propi que també s'alimentava dels còmics, els grafitis, el cinema *gore* i determinats corrents musicals.

A Hong Kong, recollint un nou tipus de cultura de caràcter globalitzador, Eric So i Michael Lau van crear un nou tipus de ninot articulad dedicat al públic adult. La primera col·lecció que van comercialitzar, *Gardener*, es basava en la manera de vestir i de comportar-se dels joves de Hong Kong de l'època. La creació d'uns ninotets de 30 centímetres dedicats a Bruce Lee va disparar les vendes i la popularitat d'aquest ninot, que van trobar al Japó un mercat predisposat a consumir amb delit aquest producte, que aviat passaria als Estats Units per estendre's per tot el món.

Els *toyz* han sabut absorbir tota mena de referències. N'hi ha de transgressors, com el típic osset, rebatejat com a *Bear Bricks* a causa de la seva capacitat de personalització, que acostuma a tenir actituds políticament poc correctes. També trobem els que mostren el món malaltís dels còmics de Miguel Ángel Martín o de Charles Burns.

Directament des del Japó arriben els que han volgut satiritzar la cultura nipona dels seus components naifs i infantilitzadors, per anar més enllà amb una crítica a la perversitat amagada darrera tanta innocència. Aquest és el cas de l'escultor Yoshitomo Nara, que mostra unes criatures narcotitzades, de mirada perversa,

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: el creador Quim Tarrida a la Loring Art, prototip de Gaar, Bimbo, Bear Brick gran i petit i estudi de l'artista Boris Hoppek amb Bimbos atravesant un quadre. / ANDREU PUIG / QUIM PUIG

fumant o transformades en espectres ambulants. En una altra línia més a la moda, dissenyadors europeus han aprofitat el vehicle dels *toyz* per difondre la seva obra entre un públic sovint malalt de tendències i disseny, i capaç de convertir-se en una víctima d'aquests petits objectes de luxe. Un d'aquests

artistes, procedents del grafiti i del *street art* és l'alemany Boris Hoppek, que amb el seus Bimbos (nom que pren d'un amic) ha fet entranyables i tendres uns ninots de drap que li permeten, com ell mateix explica, «fer agradable allò més monstruós», com és el cas del seu últim disseny, Adolf, clarament inspirat

en el dictador nazi. Els ninots de Hoppek són un clar exemple del treball d'un artista a la recerca de noves formes, de noves «escultures» més palpables, més pròximes. De totes maneres, el món dels *toyz* tot just comença a mostrar les seves possibilitats, i és prou flexible per adaptar-se a nous artistes i no-

ves propostes, i si no, només cal donar un cop d'ull al llibre *Vinyl will kill. An inside look at the designer toy phenomenon* (editat a Hong Kong però que es pot trobar en algunes llibreries d'art de Barcelona), una obra que permet catalogar la majoria de creadors que es dediquen als *toyz*.

Els «toyz» envaeixen Barcelona

● Des de fa un any, Barcelona s'ha convertit en un focus estatal en la difusió i creació de *toyz* i tot, en gran part, gràcies a la tasca de Quim Tarrida, un artista que ha aconseguit encomanar la seva passió per la joguina arreu gràcies a Subcutan Spoon, una empresa d'importació de *toyz* que també incentiva la creació local. Així sorgeixen els ninots *Nose Invaders* (dels dissenyadors Alejandro Mingarro i Sergi Sánchez), uns personatges de nàpia descomunal disposats a envair la Terra, o els peluixos mutants de *Mutado* (Jaume Parera), una metamorfosi dels tradicionals animallets de fel·pa, que es giren del revés per convertir-se en petites criatures plenes de costures. El mateix Tarrida també ha creat el seu personatge, *Gaar*, un simpàtic eremita contemporani, mig home mig animal que aviat estarà disponible.

L'ombra dels *toyz* és allargada, i poc a poc, artistes gràfics i dissenyadors s'enganxen a aquest nou format. Tarrida comenta que «es tracta d'una eina més per publicitar la seva obra, per fer-la més accessible, i alhora, és una continuïtat lògica, una mena d'escultura però amb un punt molt més lúdic, no tan contemplatiu, un altre esperit». De fet, afegeix, «els *toyz* estan triomfant dins del món del col·leccionisme d'art contemporani»; ara bé, Tarrida també adverteix que «cal anar amb compte amb les grans multinacionals que absorbeixen tot tipus de tendència i que estan encarregant obra específica amb finalitats publicitàries». Per fer-se'n una idea cal visitar les llibreries de Barcelona Loring Art (Gravina, 8), Laie (Pau Claris, 85), Ras (Dr. Dou, 10) o La Central del MACBA, o les botigues de disseny com ara Nubius (Espaseria, 7).